

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielewicz (przewodniczący)

SSN Małgorzata Bednarek (sprawozdawca)

SSN Stanisław Stankiewicz

w sprawie **D. T. (T.)**

skazanego za czyn z art. 59 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

na posiedzeniu w dniu 5 grudnia 2024 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego

od postanowienia Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 6 września 2023 r.,

sygn. akt Ko 5334/23

1. uchyla zaskarżone postanowienie;

2. wydatkami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

Małgorzata Bednarek

Wiesław Kozielewicz

Stanisław Stankiewicz

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Częstochowie z 9 sierpnia 2021 r., sygn. akt II K 39/21, D. T. został uznany winnym popełnienia przestępstwa z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii - na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby oraz grzywnę w wysokości 200 stawek dziennych po 10 zł stawka. W okresie próby oddano oskarżonego pod dozór kuratora oraz nałożono obowiązek

powstrzymywania się od używania środków odurzających. Nadto orzeczono przepadek równowartości korzyści majątkowej pochodzącej z przestępstwa w wysokości 150 zł oraz nawiązkę w wysokości 1000 zł. Na poczet orzeczonej kary grzywny zaliczono okres jego zatrzymania w sprawie przyjmując, iż jeden dzień pozbawienia wolności równa się dwóm stawkom grzywny. Wyrok powyższy uprawomocnił się 17 sierpnia 2021 r. wobec jego niezaskarżenia.

W dniu 24 sierpnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Częstochowie przesłał odpis wydanego wobec D. T. wyroku wraz z aktami dozoru do Sądu Rejonowego w Częstochowie - celem rejestracji i powierzenia dozoru.

19 lipca 2023 r. kurator skierował do Sądu Rejonowego w Częstochowie wniosek o zarządzenie, na podstawie art. 75 § 2 k.k., wykonania warunkowo zawieszanej wobec skazanego D. T. kary pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Częstochowie z 9 sierpnia 2021 r. w sprawie o sygn. II K 39/21 albowiem skazany D. T. w okresie próby dopuścił się kolejnego przestępstwa z art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, za co został ponownie skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie z 19 grudnia 2022 roku, sygn. akt XI K 664/22.

Postanowieniem z 6 września 2023 r., sygn. akt Ko 5334/23, Sąd Rejonowy w Częstochowie, na podstawie art. 75 § 1 k.k. zarządził wobec skazanego D. T. wykonanie kary 1 roku pozbawienia wolności, orzeczonej wyżej opisanym wyrokiem Sądu Okręgowego w Częstochowie z 9 sierpnia 2021 r., sygn. akt II K 39/21, wstrzymując jednocześnie wykonanie postanowienia do czasu jego uprawomocnienia. Postanowienie to nie zostało zaskarżone i uprawomocniło się 21 września 2023 r.

Kasację od ww. postanowienia na niekorzyść skazanego wywiódł 11 września 2024 r. Prokurator Generalny, w której podniósł:

rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa - art. 178 § 1 k.k.w. w zw. z art. 3 § 1 k.k.w. oraz art. 17 ustawy z 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2022.1855) poprzez wydanie wobec D. T. przez Sąd Rejonowy w Częstochowie postanowienia o zarządzeniu wykonania kary pozbawienia wolności,

orzeczonej wobec ww. wyrokiem Sądu Okręgowego w Częstochowie z 9 sierpnia 2021 r., sygn. akt II K 39/21, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, podczas gdy właściwym do wydania tego postanowienia był Sąd Okręgowy w Częstochowie, co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia, określoną w art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w.

Stawiając powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu bez udziału stron w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Istotnie ww. prawomocne postanowienie dotknięte jest bezwzględną przyczyną odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w., która związana jest z naruszeniem przez Sąd Rejonowy w Częstochowie właściwości funkcjonalnej (rzeczowej) sądu w postępowaniu wykonawczym.

W postępowaniu wykonawczym właściwość funkcjonalna sądu pokrywa się z właściwością rzeczową i reguluje ją przepis art. 3 k.k.w. Zgodnie z § 1 tegoż przepisu sądem właściwym do wykonywania orzeczenia jest sąd, który wydał orzeczenie podlegające wykonaniu w pierwszej instancji, chyba że ustawa stanowi inaczej. W ten sposób wprowadzono ogólną zasadę co do właściwości sądu w postępowaniu wykonawczym, która to reguła może być wyłączona w sytuacjach wyrażnie i jednoznacznie wskazanych w ustawie. Takim odstępstwem było uregulowanie zawarte w art. 178 § 1 k.k.w. w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2022 r. Przepis ten, jednakże został zmieniony i z jego treści obowiązującej od 1 stycznia 2023 r. wynika, że „w kwestiach dotyczących wykonania orzeczenia o warunkowym zawieszeniu wykonania kary oraz w sprawie zarządzenia wykonania zawieszonych kary właściwy jest sąd, w którego okręgu skazany ma miejsce stałego pobytu”. Tym samym została wyłączona szczególna właściwość funkcjonalna sądów rejonowych do rozpoznania spraw związanych z zarządzeniem wykonania zawieszonych kary pozbawienia wolności, która była połączona z samym faktem wykonywania wobec skazanego dozoru.

Wobec powyższego, aktualnie właściwość sądu w sprawach związanych

z zarządzeniem wykonania zawieszony kary pozbawienia wolności, należy wywodzić z treści przepisu art. 3 § 1 k.k.w., zgodnie z którym, jak już wyżej wskazano, właściwym funkcjonalnie jest sąd, który wydał orzeczenie podlegające wykonaniu w pierwszej instancji, gdyż nie zachodzi już warunek wyłączający, o którym mowa w art. 3 § 1 *in fine* k.k.w.

Skoro zatem art. 178 § 1 k.k.w. w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2023 r. nie zawiera ograniczeń co do właściwości funkcjonalnej (rzeczowej) sądu w zakresie zarządzenia wykonania kary warunkowo zawieszony, to sądem właściwym funkcjonalnie (rzeczowo) do orzekania w tym przedmiocie będzie sąd rejonowy albo sąd okręgowy w zależności od tego, który sąd wydał w pierwszej instancji orzeczenie podlegające wykonaniu lub równorzędny im sąd w sytuacji, gdy skazany ma miejsce pobytu inne, niż obszar działania sądu orzekającego w pierwszej instancji.

W tej sytuacji nie budzi wątpliwości, że zarówno w chwili złożenia przez kuratora zawodowego (19 lipca 2023 r.) do Sądu Rejonowego w Częstochowie wniosku, jak i w dacie orzekania przez ten sąd w przedmiocie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności, orzeczonej wobec D. T. z warunkowym zawieszeniem jej wykonania przez Sąd Okręgowy w Częstochowie wyrokiem z 9 sierpnia 2021 r. w sprawie o sygn. akt II K 39/21 (tj. w dniu 6 września 2023 r.) - sądem właściwym do wydania takiego rozstrzygnięcia był Sąd Okręgowy w Częstochowie, który wydał wyrok w pierwszej instancji i w obszarze właściwości miejscowej, którego skazany miał miejsce stałego pobytu. Naruszenie właściwości funkcjonalnej (rzeczowej) sądu stanowi natomiast o zaistnieniu bezwzględnej przesłanki odwoławczej wynikającej z treści art. 439 § 1 pkt 4 k.p.k., albowiem sąd niższego rzędu (Sąd Rejonowy w Częstochowie) orzekł w sprawie należącej do sądu wyższego rzędu (Sądu Okręgowego w Częstochowie) – co skutkować musiało uchyleniem zaskarżonego postanowienia. W niniejszej sprawie natomiast nie wydano orzeczenia następczego, gdyż postanowieniem z 15 września 2023 r., sygn. II K 39/21, Sąd Okręgowy w Częstochowie, na mocy art. 75 § 1 k.k., zarządził

wobec skazanego D. T. wykonanie warunkowo zawieszanej kary 1 roku pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem tego Sądu z 9 sierpnia 2021 r. w sprawie o sygn. akt II K 39/21. Postanowienie to uprawomocniło się 29 września 2023 r., a następnie zostało skierowane do wykonania.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia, a kosztami postępowania kasacyjnego obciążył Skarb Państwa.

[J.J.]

[ał]

Małgorzata Bednarek Wiesław Koziół Stanisław Stankiewicz